Zarządzenie Nr 14/2020

Burmistrza Miasta i gminy Oleszyce

z dnia 28 lutego 2020 roku

w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy Oleszyce

Na podstawie art. 69 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2019, poz. 869 ze zm.) w oparciu o standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych wprowadzone Komunikatem Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. MF nr 15, poz. 84) oraz wytyczne dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarzadzania ryzykiem wprowadzone Komunikatem Nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. MF poz. 56)

zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wprowadza się Regulamin funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy Oleszyce, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wprowadza się Regulamin funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy Oleszyce, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ

mgr inż. Andrzej Gryniewicz

Załącznik nr 1 do Zarządzenia
Burmistrza Miasta i Gminy Oleszyce
Nr 14 z dnia 28 luty 2020 r.

Regulamin funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy w Oleszycach

Na podstawie art. 53 i art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1

Kontrola zarządcza stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

§ 2

Kontrola zarządcza jest realizowana na każdym szczeblu organizacyjnym i przez wszystkich pracowników.

§ 3

Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

1. zgodności działalności z obowiązującymi przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
2. skuteczności i efektywności działania,
3. wiarygodności sprawozdań,
4. ochrony zasobów,
5. przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
6. efektywności i skuteczności przepływu informacji,
7. zarządzania ryzykiem.

§ 4

Dla zapewnienia realizacji celów kontroli zarządczej tworzy się system kontroli zarządczej

§ 5

1. Kontrola zarządcza w Urzędzie Miasta i Gminy w Oleszycach funkcjonuje w oparciu o standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych i jest realizowana w szczególności przez stosowanie regulacji wewnętrznych.

2. Na system kontroli zarządczej składają się:

a) Mechanizmy kontroli zgodności działalności z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi oraz efektywności i skuteczności realizacji zadań,

b) Mechanizmy kontroli dotyczące operacji finansowych i gospodarczych, w tym zapewnienia wiarygodności sprawozdań,
c) Mechanizmy dotyczące systemów informatycznych i ochrony zasobów,
d) Zasady przestrzegania i promowania norm etycznego postępowania

§ 6

Źródłem zapewnienia o stanie kontroli zarządczej funkcjonującej w Urzędzie Miasta i Gminy w Oleszycach są w szczególności:

1. Wyniki monitoringu realizacji celów i zadań;
2. Samoocena kontroli zarządczej przeprowadzona z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów;
3. Zarządzanie ryzykiem;
4. Kontrole zewnętrzne;
5. Audyt wewnętrzny;
6. Inne informacje mające wpływ na ocenę funkcjonowania kontroli zarządczej.

§ 7

Burmistrz Oleszyc wyznacza Skarbnika Gminy na koordynatora systemu kontroli zarządczej.

§ 8

1. Kierownicy jednostek gminnych przesyłają Burmistrzowi Oleszyc oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zarządzanych przez nich jednostkach do dnia 31 stycznia każdego roku.
2. Kierownicy komórek organizacyjnych jednostki wypełniają Arkusze Oceny Ryzyka za rok poprzedni do dnia 28 lutego każdego roku.
3. Koordynator kontroli zarządczej sporządza katalog ryzyk za rok poprzedni do dnia 15 marca każdego roku.
4. Burmistrz Oleszyc wypełnia kwestionariusz samooceny kontroli zarządczej za rok poprzedni do dnia 30 marca każdego roku.

§ 9

Burmistrz Oleszyc do dnia 30 marca każdego roku wydaje oświadczenie o stanie kontroli zarządczej.

Załącznik nr 2 do Zarządzenia
Burmistrza Miasta i Gminy Oleszyce
Nr 14 z dnia 28 luty 2020 r.

Regulamin funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy Oleszyce

§ 1. Słownik wyrażeń użytych w niniejszej procedurze:

1) **Burmistrz** – Burmistrz Oleszyc
2) **Jednostka** – Urząd Miasta i Gminy Oleszyce
3) **analiza ryzyka** – usystematyzowane czynności podjęte w celu określenia przyczyn i potencjalnych skutków zidentyfikowanego ryzyka, na które narażona jest organizacja,
4) **czynniki ryzyka** – okoliczności, stan prawny, stan faktyczny, lub jakiekolwiek inne zdarzenie które mogą wywołać ryzyko,
5) **mapa ryzyka** – dokument odzwierciedlający wyniki analizy ryzyka zagrażającego organizacji w ujęciu zadaniowym,
6) **mechanizm kontrolny** – element systemu zarządzania, zasady określone przez przepisy prawa, procedury, które mają ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka lub jego skutki,
7) **oddziaływanie ryzyka** – możliwe skutki lub konsekwencje dla organizacji takie jak straty, utrata reputacji, obrażenia, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia,
8) **ryzyko** – możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów i zadań,
9) **szacowanie ryzyka** – proces systematycznej oceny źródeł, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka,
10) **właściciel ryzyka** – osoba odpowiedzialna za przebieg danego procesu/realizację zadania, mająca kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do obszaru, którym zarządza,
11) **zarządzanie ryzykiem** – podjęte działania mające na celu zmniejszenie ryzyka do poziomu akceptowalnego obejmujące identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie.
12) **akceptowany poziom ryzyka** - poziom ryzyka, powyżej którego kierownik jednostki bądź osoby przez niego wyznaczone winny podjąć działania zapobiegawcze i korygujące

Cele zarządzania ryzykiem

§ 2.1 Procedura zarządzania ryzykiem ma na celu wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego zidentyfikowanie, ocenę ryzyka oraz ograniczenie jego negatywnego oddziaływania, co powinno przyczynić się do efektywnego i racjonalnego osiągania celów i realizacji zadań jednostki.

2. Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym, stanowiącym jeden z elementów kontroli zarządczej w jednostce.

§ 3. 1. Procedura zarządzania ryzykiem stanowi narzędzie zarządzania dla kierownictwa urzędu.

2. Ograniczenie ryzyka prowadzone jest poprzez zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontrolnych na podstawie wyników analizy ryzyka oraz jego dalszego monitoringu.

Zakres podmiotowy zarządzania ryzykiem

§ 4. Procedura zarządzania ryzykiem wykonywana jest przez kierowników komórek organizacyjnych.

Identyfikacja, analiza i ocena ryzyka

§ 5. 1 Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu, określeniu i opisaniu ryzyka, które może wystąpić jako zagrożenie dla realizacji celów i zadań jednostki.

2. Identyfikując ryzyko uwzględnia się zagrożenia związane z wystąpieniem jakiegokolwiek zdarzenia, działania lub braku działania, które może uniemożliwić realizację celów i zadań jednostki albo mieć ujemny wpływ na jej zasoby lub wizerunek.

3. Identyfikuje się ryzyka związane z realizacją celów i zadań, jak i realizowanych przez jednostkę programów i projektów, przy czym szczególną uwagę zwraca się na wysokie ryzyko związane z realizacją głównych celów urzędu.

4. Identyfikując ryzyko analizuje się wyniki wcześniej przeprowadzonych kontroli lub audytów oraz przypadki nieprawidłowości i niepowodzeń w osiąganiu celów jednostki w przeszłości.

5. Podczas identyfikacji należy przeanalizować:

1) cele i zadania urzędu oraz komórki organizacyjnej;
2) obszary działalności komórki organizacyjnej;
3) zagrożenia, związane z osiąganiem celów i realizowaniem zadań, w szczególności wynikające z następujących czynników:
   a) struktury organizacyjnej jednostki,
   b) sytuacji finansowej jednostki, w tym: liczby, rodzaju i wielkości dokonywanych operacji finansowych,
   c) liczby pracowników oraz ich kwalifikacji,
   d) przestrzegania przez pracowników zasad etyki,
   e) warunków pracy w jednostce,
   f) wpływów/nacisków zewnętrznych na pracowników komórki (zwłaszcza o charakterze korupcyjnym lub innym kryminogennym),
   g) możliwości zaistnienia zmian (np. zakresu rzeczowego lub terytorialnego

działania jednostki, struktury organizacyjnej, sposobu działania, fluktuacji kadr, systemów informatycznych).

§ 6. 1 Analiza ryzyka obejmuje następujące etapy:
1) identyfikację ryzyk, które mogą wpływać na przebieg realizacji każdego zadania,
2) ocenę istniejących środków wykorzystywanych do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie,
3) ocenę ryzyka wg prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i konsekwencji (w tym finansowych) jego wystąpienia,
4) określenie działań wymaganych do postępowania z ryzykiem którego poziom jest wyższy niż akceptowalny,
5) wskazanie osób odpowiedzialnych za podjęcie działań zaradczych oraz ustalenie terminu do którego działania należy podjąć,
6) monitorowanie ryzyka i raportowanie jego poziomu.
2. Wyniki analizy ryzyka przedstawia się w postaci katalogu ryzyk. Zmiana katalogu ryzyk polegająca na wskazaniu innych zadań komórek organizacyjnych, lub na zmianie ryzyk przypisanych do tych zadań, nie wymaga zmiany procedury.
3. Katalog ryzyk sporządza i aktualizuje koordynator ds. kontroli zarządczej.

§ 7.1. Proces identyfikacji i analizy ryzyka jest procesem permanentnym, dokumentowanym przynajmniej raz w roku.

§ 7.2 Ocena ryzyka odbywa się w oparciu o przyjęty model oceny zapewniający porównywalność wyników we wszystkich obszarach funkcjonowania jednostki oraz ułatwiający przetwarzanie indywidualnych ocen w celu stworzenia ogólnego profilu ryzyka.

2. Celem oceny ryzyka jest jego pomiar polegający na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz możliwych jego skutków.

3. Ocena zarówno prawdopodobieństwa, jak i potencjalnych skutków wystąpienia ryzyka polega na nadaniu im wartości szacunkowych w przyjętych skalach jakościowo-ilościowych.

4. W ocenie ryzyka uwzględnia się częstotliwość zaistnienia ryzyka (liczbę możliwych powtórzeń) jako jeden ze wskaźników prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.

5. Na podstawie oszacowanego prawdopodobieństwa oraz skutków wystąpienia ryzyka określa się współczynnik istotności każdego zidentyfikowanego ryzyka.

6. Określenie istotności ryzyka umożliwia uporządkowanie ryzyk według kryterium ich znaczenia dla realizacji celów i zadań jednostki.

7. Pogrupowanie ryzyk według kryterium ich istotności przedstawia rzeczywiste zagrożenia dla realizacji celów i zadań jednostki oraz wskazuje kierownikowi jednostki kierunki priorytetowe w podejmowaniu odpowiednich działań.

8. Dla poszczególnych zidentyfikowanych i oszacowanych ryzyk wskazuje się rozwiązania, które mają na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub skutków ich wystąpienia.

9. Osoba dokonująca analizy i oceny ryzyka wyznacza akceptowany poziom ryzyka,

uwzględniając ocenę istotności ryzyka.

10. Określenie poziomu istotności ryzyka może wynikać m.in. z konieczności zaakceptowania ryzyka w obszarze, w którym długofalowe korzyści przewyższają krótkoterminowe straty, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji jednostki oraz wysokości kosztów ograniczenia danego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem

§ 8.1 W jednostce przyjmuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:
1) **tolerowanie ryzyka** – w przypadku, gdy istnieją obiektywne okoliczności w przeciwdziałaniu ryzyku, a także, gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści,
2) **transfer ryzyka** – przeniesienie ryzyka na inną organizację,
3) **przeciwdziałanie** – podjęcie działania, które pozwoli na ograniczenie ryzyka do poziomu akceptowalnego, np. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych,
4) **przesunięcie w czasie** – zaniechanie w danym momencie działań rodzących zbyt duże ryzyko.

§ 9.1. W jednostce przyjmuje się następujące zasady określania akceptowalności poziomu ryzyka:
1) ryzyko o istotności **niskiej** – ryzyko akceptowalne, ale należy je monitorować i w miarę potrzeby kontrolować,
2) ryzyko o istotności **średniej** – ryzyko akceptowalne warunkowo, może wywierać wpływ na działalność jednostki, należy je monitorować i rozważyć potrzebę działań zaradczych poprzez wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontrolnych (przy uwzględnieniu kosztów wprowadzenia dodatkowej kontroli). Za monitoring i ewentualne wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontrolnych odpowiedzialny jest właściciel ryzyka,
3) ryzyko o istotności **wysokiej** – ryzyko nieakceptowane, może wywierać istotny wpływ na działalność jednostki, należy je monitorować i wprowadzić działania zaradcze poprzez wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontrolnych. Za monitoring i wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontrolnych odpowiedzialny jest właściciel ryzyka. W przypadku gdy analiza ryzyka wykazałaby istnienie czynników ryzyka stanowiących bardzo poważne zagrożenie dla realizacji celów i zadań, wówczas wymagane jest natychmiastowe działanie poprzez wprowadzenie skutecznych i efektywnych mechanizmów kontrolnych.
3. Wójt ma prawo zaakceptować każdy poziom ryzyka i nie podejmować działań zaradczych.

§ 10. 1. W stosunku do każdego ryzyka, które znajduje się na poziomie nieakceptowanym, planowane są i wdrażane działania zaradcze.
2. Przed przystąpieniem do działań mających na celu ograniczenie ryzyka należy rozważyć:
1) jakie działania są konieczne do podjęcia,
2) jaki poziom ryzyka należy osiągnąć po podjęciu działań zaradczych,
3) jakie mechanizmy należy wdrożyć,
4) jakie są koszty wprowadzenia mechanizmów kontrolnych,

5) czy wdrożenie mechanizmów kontrolnych jest możliwe.

§ 11. Wszyscy pracownicy jednostki mają prawo i obowiązek raportowania bezpośredniemu przełożonemu o niekorzystnych zjawiskach, które mogą negatywnie wpłynąć na wizerunek urzędu lub zakłócić realizację celów i zadań urzędu.

Rozdział 9
Monitorowanie ryzyka

§ 12. 1. Proces monitorowania ryzyka jest procesem ciągłym.

2. Proces monitorowania ryzyka jest realizowany na każdym szczeblu zarządzania w ramach kontroli zarządczej.